

Győri László

Kis falusi néni

Ebédidejében a könyvtáros a széles utca napos oldalán ment, a szemébe süttött a nap, hunyorgott is tőle, egy kicsit elkábította az első tavaszi langyos levegő. Arra lett figyelmes, hogy beszél valakivel. Nem is vette észre, hogyan kezdődött, ő szólt az öregasszonyhoz, vagy az öregasszony szólította meg. Kis falusi néni volt, sötét ruhában, fekete kendővel a fején, a kezében üres kosarat tartott.

– Tessék? Nem értem.

– Ellopták a pénztárcámat a piacon, nem tudok hazamenni, legyen szíves, segítsen ki – mondta egy kicsit siránkozó hangon az öregasszony. Ha ellopták, akkor meg is van rá az oka, hogy siránkozzon. Hát már idáig jutottunk?

– Hogyhogy ellopták?

– Tülekedtek, aztán oldalba lökött egy fiatalember, hogy miért nem megyek arrébb, és amikor arrébb mentem, és venni akartam fél kiló combot, akkor vettem észre, nincs sehol a bukszám. Most meg nem tudok hazamenni.

– Mennyi kellene? – Nem kérdezte volna, eszébe sem jutott volna, ha nem olyan kedves kis öregasszony, mint amilyenek otthon is voltak gyerekkorában, a Kati néni, az Etelka néni, aki mindig aszalt szilvával kínálta, ha elmentek hozzá.

– Hús forint, annyi a buszjegy. Patalomba. Nincs senkim a városban, akihez fordulhatnék.

Nem is olyan ez az öregasszony, mint a Kati néni meg az Etelka néni, egyenesen olyan, akár a nagyanyja, csak valamivel fiatalabb. Olyan bizalommal nézett rá, mint valami rokonára. Mintha csakugyan a nagyanyja nézne rá, és ettől olvadást érzett legbelül. Szinte szégyellte is, hogy gyöngeség támadt rá, de azt gondolta, néha muszáj gyöngének lenni. Kötelesség.

– Nézze, nem hordok sok pénzt magammal, de talán ki tudom segíteni. – Elővette a tárcáját, mindjárt rá is talált arra a húszasra, amire jól emlékezett: tegnap este azt kapta vissza a boltban. Még egy tízes is hozzá volt ragadva, papírpénz mind a kettő, a tízes is papír, a húszas is papír, meg még a másik rekeszben néhány érme, egyforintosok, kétforintosok. Gondolt egy nagyot abban a szép langyos tavaszi délben, és azt gondolta, odaadja ennek az ártatlan, rajtavesztett néninek mind a két papírját, még akkor is marad neki mára egy doboz cigarettára való, ha kellene, bár még van maradék a tegnapiból elég, másra meg úgysem kell neki. De harminc forint azért már elég szép összeg, egy kiló kenyér három forint, a harminc az tíz kilónak az ára, bárki bármelyik időben kiszámolhatja, mennyit tesz ki az akkori, éppen fönnforgó időben az a harminc forint, mondjuk, ma

2013-ban, amikor ez a történet le van jegyezve, kenyérben számítva, inkább lefelé kerekítve, mint fölfelé, a harminc az nagyjából kétezer forint, ami akárhogy is, nem a legvékonyabb zizegés, ekkora összeget már csak sziszegve tud elveszíteni az ember, úgyhogy a könyvtáros az első langyos tavaszi délből úgy gondolta, jót tesz a néninek, most az egyszer szívből, szívesen kiségi, de csak kölcsönben, a néni csak adja vissza a harminc forintját, nem megy neki olyan jól, hogy az utcán csak úgy elröpítsen egy akkora darabot abból a kevésből, amit megkeres. A néni a piacról jön, a piacra jár, van mit eladnia, nem koldus, nem koldul, nem esik nehezebbre megtéríteni a kölcsönt.

– Nézze, néni, itt dolgozom a sarkon túl a könyvtárban, ki van írva nagybetűvel. – Elővett a táskájából egy kis noteszt, kitépett belőle egy lapot, és ráírta a nevét. – Ideírtam, hogy ki vagyok. Mikor jön legközelebb? Tudja, nekem sincs sok.

– Mikor is? Egy hét múlva. Nagyon szépen köszönöm, fiatalember, csütörtökön behozom a pénzt. A tartozásomat, mert tartozom, becsületes asszony vagyok, csütörtökön ide, a sarkon túl.

A cédulát összehajtotta, becsúsztatta a zsebébe, azzal elköszönt, elindult előre, balra, az ellenkező irányba, mint a fiatalember. Utánanézett, szaporán szedte a lábát, hogy még elérje a patalomi buszt. Csak az volt a furcsa, hogy az állomás jobbra esett, nem balra, amerre a kedves kis öreg néni lépkedett. A fiatalember megcsóválta a fejét, aztán újra a napnak tartotta az arcát, behunyta a szemét, élvezte a langyos tavaszi délidőt.

Egy hét múlva ismét megcsóválta a fejét, lévén csütörtök, amikor a néni érkezett, és a néni se híre, se hamva egész nap. Talán egy hét múlva, intette le magát a türelmetlenségért, egy hét múlva pedig reménykedett: majd egy hét múlva, a kedves kis néni azonban örökre eltűnt. Stricik, csirkefogók már sokan átvették, de hogy egy úgynevezett patalomi néni így túljárjon az eszén, ropantul bosszantotta. A nevét se kérdezte, csak üres hozomra szórta ki kezéből a pénzt. Bosszúsnál is bosszúsabb volt, egy maga korabeli fickóra nem lett volna ennyire dühös, de hogy már a falusi nénikék is gazembernek álljanak, csomóba rántotta. – Soha többet, soha többet! Megnézem én azt a falusi tojásos, tejfölös, hagymás, kofás nénikét, aki engem átver! – Dühös volt, és úgy sajgott benne az indulat, mintha ez az öregasszony csúffá tette volna, elvette volna tőle a nagyanyját. Egyik-másik öregasszonyban többször is látni vélte, de amikor utolérte őket, egyszeriben átváltak, a patalomi boszorkány nem került elő.

Egészen addig, amíg a rendelőbe nem kellett mennie. A pernahajder szépen, illedelmesen, türelmesen üldögélt a padon, a röntgen előtt, a sorára várt. Először nem volt benne biztos, hogy csakugyan ő az, a szemölcsről azonban mégiscsak biztosan fölismerte. Éppen már végzett, amikor meglátta. Félrefordította a fejét, összehúzta a szemöldökét, fölfortyant, ám a pillanatban egy vödör jeges vizet zúdított az indulatára. Leült vele szemközt, és bővölni kezdte. Az öregasszony maga elé nézett, valami orvosi papírt szorongatott a kezében. A tekintetük elkerülte egymást. Szólintgatták az embereket, cserélődtek a várakozók, az öregasszony még mindig csak mereven ült. A fiatalember minden ajtónyitásra feszülten figyelt, az asszisztens kidugta a fejét, úgy kiáltotta a következő beteg nevét.

Egyszer csak azt mondta: – Sűrű Pálné. – Erre az öregasszony fölállt, és bement az ajtón.

Megvárta, a kapunál maga elé engedte, és mellé szegődött a járdán. Lépést váltott, hogy egyszerre haladjon vele, lassú léptekkel, amint a vén boszorkány is lépett. Az öregasszonynak észre kellett vennie, hogy valamiben sántikál a fiatalember, úgyhogy rá is pillantott. Észbe kapott, hogy jobb lenne máshol, és kitért oldalra, de a fiatalember megint közelebb húzódott hozzá, így mentek valamelyest, amíg az öregasszony meg nem iszonyodott a félelemtől. Jobbra-balra tekergőzött az utcákon, a fiatalember meg csak ment, ment vele egy lépésben, egy lüktetéssel, mintha összetartoznának. Nem mondott neki semmit, az öregasszony végül jajveszékelni kezdett. A fiatalember megragadta a táskája szíját, mintha el akarná szedni, az öregasszony meg belekapaszkodott, akkor a férfi nagy erővel magához rántotta, és elbocsátotta a szíjat. Köpött egyet. A járdára, ahova egy pénzdarab gurult ki az öregasszony bukszájából.